

Svetovanje in izobraževanje,
Maja Brozovič s.p.
Kidričeva 82, 1236 Trzin

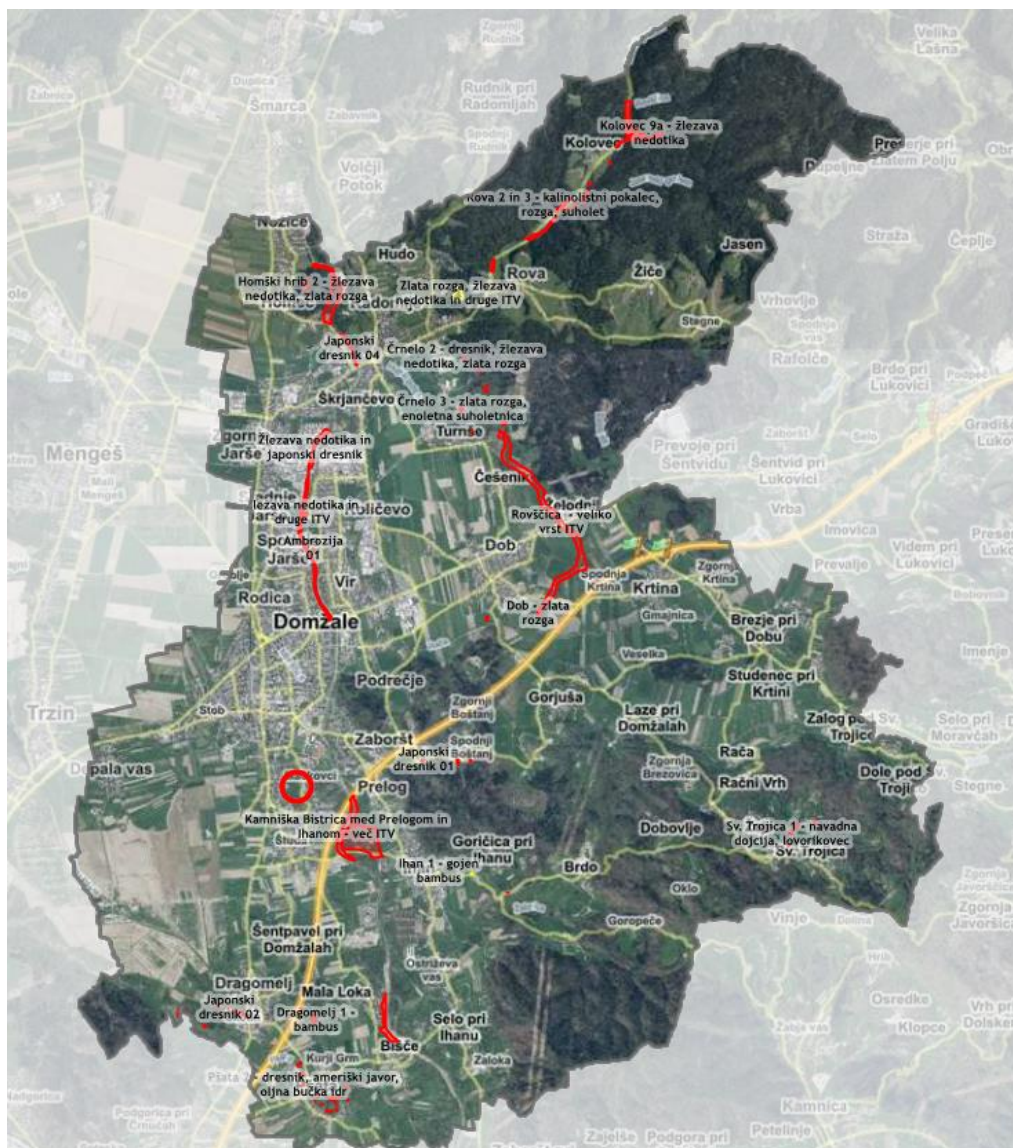
LEADER - lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Sofinancira
Evropska unija

Akcijski načrt odstranjevanja invazivnih in tujerodnih rastlin (ITV) v projektu Posvoji invazivko v občini Domžale

Izdela:

Andreja Papež Kristanc in Maja Brozovič

Domžale, april 2026

Številka registracije 316-10-03289-2024/2 z dne 27.9.2024 pri AJPES. Matična številka: 9749136000.
Davčna številka: 76881121. TRR pri NLB d.d. SI56 0230 5402 1865 665

VSEBINA

1. CILJ NALOGE
2. ANALIZA OBMOČJA
3. PREDSTAVITEV IZBRANIH INVAZIVNIH TUJERODNIH RASTLIN
4. PRIKAZ OBMOČIJ POJAVLJANJA INVAZIVNIH TUJERODNIH RASTLIN NA NARAVOVARSTVENO POMEMBNIH OBMOČJIH
5. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE PREDNOSTNIH INVAZIVNIH TUJERODNIH RASTLIN
6. VIRI IN LITERATURA

1. CILJ NALOGE

Invazivne tujerodne vrste (ITV) predstavljajo eno največjih groženj biotski raznovrstnosti in naravnim ekosistemom, saj ogrožajo avtohtone vrste, povzročajo degradacijo habitatov in imajo negativne vplive na kmetijstvo in druge gospodarske dejavnosti ter nekatere tudi na zdravje človeka. Zaradi podnebnih sprememb in človeških posegov v naravo se nova rastišča hitro širijo, kar povečuje potrebo po takojšnjem odzivu. Ena od težav je pomanjkanje ozaveščenosti in sistematičnega načrtnega pristopa k reševanju tega problema. Ekonomsko najbolj vzdržen model odstranjevanja ITV je zgodnje obveščanje in hitro odzivanje.

V Domžalah se zavedajo groženj, ki jih predstavljajo invazivne tujerodne vrste (ITV) za okolje in zmanjševanje biotske raznovrstnosti. Pred nekaj leti so na rastiščih ob Kamniški Bistrici potekale prostovoljne akcije odstranjevanja japonskega dresnika in drugih ITV, ki jih je organiziralo Turistično društvo Radomlje.

V okviru LAS projekta »Posvoji invazivko« je Občina Domžale skupaj z občinama Trzin in Mengeš pričela v letu 2025 z izvedbo akcij, na način, da skupina ljudi, društvo odstranjuje ITV na izbranem rastišču dvakrat v rastni sezoni od konca maja do oktobra. V Občini Domžale so pristopila tri društva: Kreativni nomadi, Turistično društvo Radomlje in Društvo tabornikov Rod Skalnih taborov Domžale. Vsaka od skupin »posvojiteljic« se organizira po svoje in skrbi za točno določeno, po velikosti obvladljivo območje, kar je dolgoročno vzdržen način. Ključna prednost akcij je ozaveščanje, saj se v akcije vključi širok krog ljudi, ki se med sodelovanjem seznanijo s problematiko in dobijo znanje ter navado odzivanja na pojav ITV.

Cilj LAS projekta »Posvoji invazivko« je poleg izvedbe akcij odstranjevanja z lokalnimi društvi, delavnic, dogodkov in promocije z ozaveščanjem o ITV, tudi izdelava akcijskih načrtov odstranjevanja ITV z opisom vrst ITV, s popisom rastišč, ki se odstranjujejo ter z navodili in ukrepi za njihovo odstranjevanje. Na podlagi akcijskih načrtov bodo partnerske občine določile prednostna območja za odstranjevanje ITV z društvi v času projekta. Načrt bo podlaga za nadaljevanje prostovoljnih akcij tudi po izteku projekta.

LAS Projekt »Posvoji invazivko« se izvaja na območju občin Domžale, Komenda, Medvode, Mengeš, Trzin in Vodice, ki so del Osrednjeslovenske regije. Partnerji projekta so občina Trzin, kot vodilni partner, ter občini Domžale in Mengeš, Zavod Raspro in Društvo AIA – Mladinski center Mengeš.

2. ANALIZA OBMOČJA

Načrt obravnava prednostno razširjenost ITV na območjih z naravovarstvenim statusom, ki so:

- Ekološko pomembno območje (EPO): ident.št. 26200 Češeniške in Prevojske gmajne, ident.št. 28700 Dolga jama, ident.št. 27100 Ihan, ident.št. 28800 Ihanska jama (Uredba o ekološko pomembnih območjih, Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18);
- Posebno varstveno območje (območje Natura 2000): koda SI3000079 Češeniške gmajne z Rovščico, koda SI3000099 Ihan, koda SI3000091 Boštonova jama (Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18);
- Zavarovana območja: Krajinski park Češeniške in Prevojske gmajne (Uredba o Krajinskem parku Češeniške in Prevojske gmajne (Uradni list RS, št. 42/23));
- Naravne vrednote: ident.št. 349 Volčji potok - arboretum; ident.št. 5014 Homški hrib, ident.št. 4565 Rova - zalit glinokop, ident.št. 4570 Rovščica, ident.št. 5258 Želodnik – ribnik, ident.št. 4566 V Češeniške in Prevojske gmajne – barja, ident.št. 5216 Kolovec - rastišče Hladnikove bunike, ident.št. 5261 Eržiša - Veliki vrh, ident.št. 5424 Dob - hruškov drevored, ident.št. 4569 Pšata pri Dragomlju, ident.št. 5031 V Trojica - Javoršica, ident.št. 7691 Podgorica pri Črnučah - nižinski gozd (Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15, 7/19 in 53/23).

V občini Domžale smo evidentirali naslednje ITV. Najbolj razširjen je japonski dresnik, ki se pojavlja vzdolž vodotokov Kamniška Bistrica, Pšata in Rovščica. Zlata rozga, obe vrsti kanadska in orjaška zlata rozga, se pojavljata na kmetijskih površinah ob Rovščici, na kmetijskih površinah med Prelogom, Ihanom in Dragomljem, prav tako tudi ob vodotokih Kamniška Bistrica, Pšata in Rovščica. Žlezava nedotika se pojavlja pretežno ob vodotokih Rovščica, Pšata in Kamniška Bistrica. Navadna barvilnica je po preteklih terenskih ogledih in po informacijah razširjena na širšem območju Kolovca, Rovščice in Češeniških gmajn. Na območju občine Domžale je veliko število še drugih ITV kot so metuljnik, topinambur, navadna dojcija, enoletna suholetnica, bambus, oljna bučka, lovorikovec, robinija, deljenolistna rudbekija, kalinolistni pokalec, srebrna rumenka, ameriški javor in enoletna srebrenka. Več rastišč lovorikovca smo popisali na območju Sv. Trojice in Kolovca. Metuljnik je prisoten na območju Sv. Trojice, Goričice in na Kolovcu. Navadna dojcija prevladuje na območju Homškega hriba in na vzhodni strani Homca ob Kamniški Bistrici. Kalinolistni pokalec je množično razširjen na obeh straneh Kamniške Bistrice ob kolesarski stezi pri Prelogu in Kolovcu. Ambrozija je prisotna na rastišču ob Kamniški Bistrici. Oljna bučka se pojavlja na nekaj rastiščih ob Pšati v naselju Pšata. Enoletna suholetnica je prisotna v okolici Črnela, Turnš, Kolovca, Homca, Ihana, ob Rovščici in Kamniški Bistrici. Bambus smo popisali pri Ihanu, Dragomlju. Največ rastišč deljenolistne rudbekije je na območju zgornjega toka Rovščice pri Kolovcu.

3. PREDSTAVITEV IZBRANIH INVAZIVNIH TUJERODNIH RASTLIN

Sledijo opisi izbranih najbolj problematičnih vrst ITV, ki so najbolj razširjene v občini Domžale in predstavljajo grožnjo za naravno okolje kot tudi zdravje človeka ter povzročajo tudi gospodarsko škodo. Med najbolj razširjenimi so japonski dresnik, zlata rozga, žlezava nedotika, ambrozija in navadna barvilnica. Nekatero tudi problematične ITV prikazujemo le slikovno .

3.1. JAPONSKI DRESNIK (*Fallopia japonica*)

Srčasti listi japonskega dresnika. Foto: Maja Brozovič

Rastišče japonskega dresnika na obrežju Kamniške Bistrice pri Mlinarski brvi v Radomljah. Foto: Mojca Kočar

Japonski dresnik je množično razširjen ob vodotokih Kamniška Bistrica, Pšata in Rovščica. Primer iz Pšate. Foto: Andreja Papež Kristanc

Domovina japonskega dresnika je jugovzhodna Azija, od koder ga je leta 1823 kot okrasno rastlino za vrtove in parke v Evropo prinesel nizozemski kirurg Philipp von Siebold. Kasneje so ga sadili za utrjevanje brežin ali ga uporabljali kot krmno in medonosno rastlino. Sredi 19. stoletja je pobegnil v naravo, kjer je začel izpodrivati avtohtono rastje. V Sloveniji so ga prvič opazili leta 1908 ob Savinji, skoraj 30 let kasneje pa še v Ljubljani in ob Bohinjskem jezeru. Danes se pojavlja praktično povsod po Sloveniji. Zaradi izredne trdoživosti in invazivnosti je uvrščen med 100 najbolj invazivnih rastlin sveta. Z Uredbo 1143/2014/EU je bil 7. 8. 2025 posodobljen seznam invazivnih vrst, med njimi so vse tri vrste dresnikov: japonski dresnik – *Reynoutria japonica*, češki dresnik – *Reynoutria × bohemica* in sahalinski dresnik – *Reynoutria sachalinensis*. Za vse vrste, ki so na seznamu EU veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja. Vse te vrste je prepovedano vnašati v EU, razmnoževati, gojiti, prevažati, kupovati, prodajati, uporabljati, izmenjevati, posedovati ali jih izpustiti v okolje.

Je zelnata trajnica, ki je videti kot grm, z velikimi jajčasto trikotnimi listi, ki zraste do dva metra visoko in več. Steblo je votlo, kolenčasto členjeno in podobno bambusovim. Konec julija na razraščeni rastlini zacvetijo drobni beli cvetovi, ki so združeni v latasta socvetja in obdajajo trikotni orešček, ki je v času

zrelosti črno obarvan. Pozimi nadzemni deli rastline odmrejo, spomladi pa iz gosto prepletenih korenin, ki segajo več metrov v globino in širino, ponovno odženejo rdečkasta stebelca. Rastlina raste na degradiranih zemljiščih. Največkrat se razraste na opuščenih gradbiščih, na nasutih zemljin in organskih odpadkov, ob železniških progah in vseh degradiranih zemljiščih. Razrašča se tudi ob rekah in potokih ter se nekontrolirano širi vzdolž vodnega toka. Na nova območja se prenaša predvsem z zemljo, v kateri je rasel, ali z nepravilnim odlaganjem odstranjenih delov in s prevažanjem z gradbeno mehanizacijo preko koles in gosenic.

Ugotovili so tudi njegove zdravilne lastnosti. Vsebuje spojino resveratrol, ki je močan antioksidant, ki znižuje holesterol, zavira staranje, deluje proti kronični utrujenosti, znižuje pritisk, zavira nastanek sladkorne bolezni in zdravi nekatera rakava obolenja. Hkrati pa je to ena izmed najbolj invazivnih rastlin, ki izpodriva domorodne vrste, spreminja podobo pokrajine in povzroča škodo tako v kmetijstvu kot tudi v drugih gospodarskih dejavnostih, na primer vzdrževanje cest, železnic, spreminja obrežno vegetacijo vodotokov. Njegove korenike lahko prodrejo skozi 5 cm debele plasti asfalta in betona, zato ima lahko tudi negativen vpliv na stavbe, infrastrukturne in druge objekte. Zaradi njegove trdoživosti in razvejanosti korenin globoko pod zemljo je njegovo odstranjevanje izredno težavno in dolgotrajno.

Cvetovi so enospolni, rastline pa dvodomne. V Evropi so prisotne le ženske rastline, ker so vse rastline potomke iste rastline, vendar jih lahko oprašči pelod sahalinskega dresnika in nastanejo križanci (češki dresnik). **Zelo uspešno se razmnožuje vegetativno, zgolj s posameznimi deli rastline.** Delčki stebela, lista in korenike se zlahka zakoreninijo. Glavni način razširjanja je s prevozom zemljin, ki vsebuje delčke rastline, ob vodotokih pa tudi s transportom plavin ob visokih vodah in poplavih.

3.2. ŽLEZAVA NEDOTIKA (*Impatiens glandulifera*)

Cvet žlezave nedotike, ki ga obkrožajo zelena štrleča semena, ki jih ob dotiku izstrelijo v okolico. Foto: Andreja Slameršek

Njena domovina sta Indija in zahodna Himalaja. V Evropo so jo prinesli v 19. stoletju kot okrasno rastlino v parkih in botaničnih vrtovih in kot medovito rastlino. Žlezava nedotika je visoka enoletnica z golim, kolenčasto odebelenim ter votlim in sočnim stebлом. Listi so nasprotni, v zgornjem delu po tri v vretencu. Po obliki so jajčastosuličasti, po robu nazobčani. Na listnih pecljih so žlezni lasi. Cvetovi so veliki 2 - 4 cm in združeni v latasta socvetja. Venčni listi so škrlatni ali rožnati. Dva stranska venčna lista sta zrasla v čeladasto tvorbo, trije pa so prosti. Ostroga je vrečasta, zadaj naglo zožena v ozkovaljast vrh. Plod je glavica (mnogosemnski suhi plod). Zrel plod se eksplozivno odpre in iz njega se usujejo

številna semena. Tvori sklenjene sestoje in izpodriva domorodne vrste z obrežij potokov, rek, ponekod z gozdnih robov, pojavlja se na gozdnih jasah. Uspešno se širi, ker svoja semena izstreli nekaj metrov v okolico že ob dotiku. Tako je rastlina dobila tudi ime.

Žlezava nedotika je invazivna tujerodna vrsta, ki zadeva Evropsko unijo. To pomeni, da je na seznamu vrst, za katere je treba po Uredbi (EU) 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst pripraviti akcijski načrt obvladovanja močno razširjenih vrst, in jih je prepovedano gojiti, razširjati, prodajati ipd.

3.3. ORJAŠKA (*Solidago gigantea*) IN KANADSKA ZLATA ROZGA (*Solidago canadensis*)

Značilna rumena socvetja zlate rozge, ki zacveti konec poletja, privabljajo čebele. Foto: Andreja Slameršek

Mikro lokacija zlate rozge pri drugem ribniku pri Platenki na Rovah. Foto Mojca Kočar

Poznamo dve vrsti, kanadsko in orjaško zlato rozgo. Njuna domovina je Severna Amerika. V Evropo oz. Veliko Britanijo so ju prinesli v 17. (kanadsko) oz. v 18. stoletju (orjaško) kot okrasni rastlini, ki sta hitro postali priljubljeni. V Sloveniji je prvi zapis o orjaški zlati rozgi v naravi iz leta 1852 pri Beli Cerkvi, o kanadski zlati rozgi pa iz leta 1937 v okolici Ljubljane. Obe vrsti zlate rozge sta zelnaty trajnici, visoki do 2 m. Listi so premenjalno razvrščeni, sedeči ali kratkopecljati. Rumeni cvetovi so združeni v drobne

koške, ki so nameščeni v razvejenih ovršnih socvetjih. Plod je 0,9–1,2 mm dolg orešek z do 2,5 mm dolgim šopom laskov.

Vrsti se razlikujeta po nekaj dobro razpoznavnih znakih: steblo kanadske zlate rozge je v socvetju kratkodlakavo, pri orjaški zlati rozgi pa golo. Koški (socvetja) kanadske zlate rozge so manjši (dolgi 2–3 mm) in jezičasti cvetovi v njih so komaj daljši od cevastih. Orjaška zlata rozga ima večje koške (dolgi so 3–4 mm), jezičasti cvetovi so razločno daljši od ovojka in cevastih cvetov. Okrasna rastlina se širi na gozdne jase, gozdne robove, redko košene travnike, ob vodah in na različnih nasutih zemljin. Cveti od julija do oktobra (orjaška zlata rozga zacveti nekoliko prej kot kanadska). Njena semena so zrela od septembra naprej. Drobne enosemenske plodove, ki imajo na enem koncu šopek laskov, na dolge razdalje raznaša veter. Rastlina pa se razširja tudi z razraščanjem korenin in njihovim razkosanjem. Koščke korenin lahko nehoti raznesemo s prstjo (npr. s težko mehanizacijo, začasnimi deponijami zemljin ipd.). Priljubljeni sta med čebelarji, saj ponujata bogato jesensko pašo čebelam.

Tako kot naša domorodna navadna zlata rozga sta zdravilni rastlini in pomagata pri teževah s sečili.

3.4. NAVADNA BARVILNICA (*Phytolacca americana*)

Škrlatni plod navadne barvilnice poleti. Foto: Maja Brozovič

Navadna barvilnica je invazivna tujerodna rastlina iz Severne Amerike. V Evropo je prišla zaradi lepih in nenavadnih socvetij kot okrasna rastlina v 17. stoletju in do konca 20. stoletja ni povzročala težav. Klimatske spremembe z milimi zimami in dolgimi poletji, naravne ujme kot so vetrolomi, snegolomi, katastrofalen žled pozimi 2014, vsi ti procesi so prizadeli ekološko ravnovesje gozda in posledično tudi intenzivnejši razvoj podlubnikov (lubadarjev). Na posekah se razširja navadna barvilnica.

Rdeči sok njenih jagod so v 17. stol. uporabljali tudi za barvanje vina in izdelovanje rdečega barvila. Zaradi barvila je dobila tudi ime. Celotna rastlina, zlasti njene korenine, je strupena za ljudi in živali. Zaužitje petih jagod je dovolj za zastrupitev otroka, deset pa za odraslega človeka. S strupenimi izločki, ki jih oddaja v zemljo, preprečuje kaljenje semen rastlinskih vrst v njeni okolici in s tem preprečuje naravno obnovo gozdov. Vpliva tudi na zmanjšanje števila deževnikov, spreminja kvaliteto tal in siromaši biotsko pestrost. Pojavlja se na posekah, v presvetljenih gozdovih in ob gozdnih prometnicah (cestah in vlakih) in lahko tvori goste, neprehodne sestoje, ki izpodrivajo domorodno vegetacijo.

Na začetku vegetacije so stebela zelena, poleti, v času zorenja jagod, pa se obarvajo rdeče. Rastlina zraste od 1,5 do 3,5 metra visoko in je podobna grmovnicam, le da ne oleseni. Veliki listi so suličasto ovalne oblike in nekoliko podobni tobakovim. Cveti od junija do jeseni v belih oziroma roza grozdastih socvetjih. Iz njih se razvijejo plodovi, ki so sprva zelene, kasneje rdeče barve, ko dozori se obarvajo črno-vijolično. V vsakem grozdu je 30 do 70 plodov, v vsakem plodu pa deset semen. Daljše kot je poletje in toplejša kot je jesen, več semena dozori, jagode pa dozori tudi na odrezani veji. Plodovi so

hrana nekaterim vrstam ptic (kosi, drozgi, škorci, golobi, grlice in drugi), ki s svojimi iztrebki raznašajo semena in s tem ustvarjajo nova žarišča. Ena rastlina proizvede približno 32.000 semen, ki so kaljiva do 40 let. V Evropi rastlina nima naravnega sovražnika.

Njeni nadzemni deli pozimi zaradi mraza odmrejo in prezimijo le korenin (korenika), ki so mehki in jih z lahkoto odrežemo ali izpulimo. Oblika in barva korena spominjata na koren peteršilja ali hrena. Iz korena spomladi odženejo mladi poganjki.

3.4. DRUGE POPISANE ITV NA NARAVOVARSTVENO POMEMBNIH OBMOČJIH

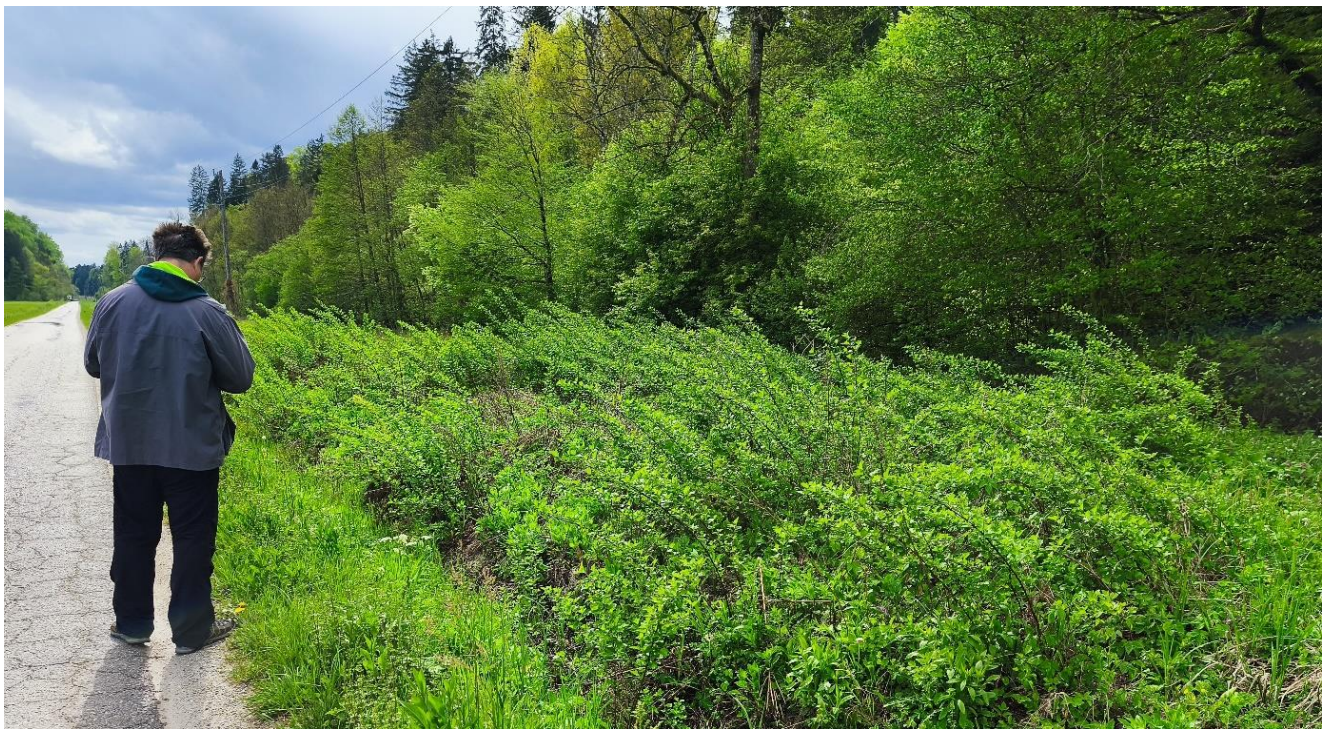
Popisali smo tudi druge ITV kot so metuljnik, topinambur, navadna dojcija, enoletna suholetnica, bambus, oljna bučka, lovorikovec, robinija, deljenolistna rudbekija, kalinolistni pokalec, srebrna rumenka, ameriški javor, enoletna srebrenka in ambrozija.

Metuljnik na Sv. Trojci. Foto: Andreja Papež Kristanc

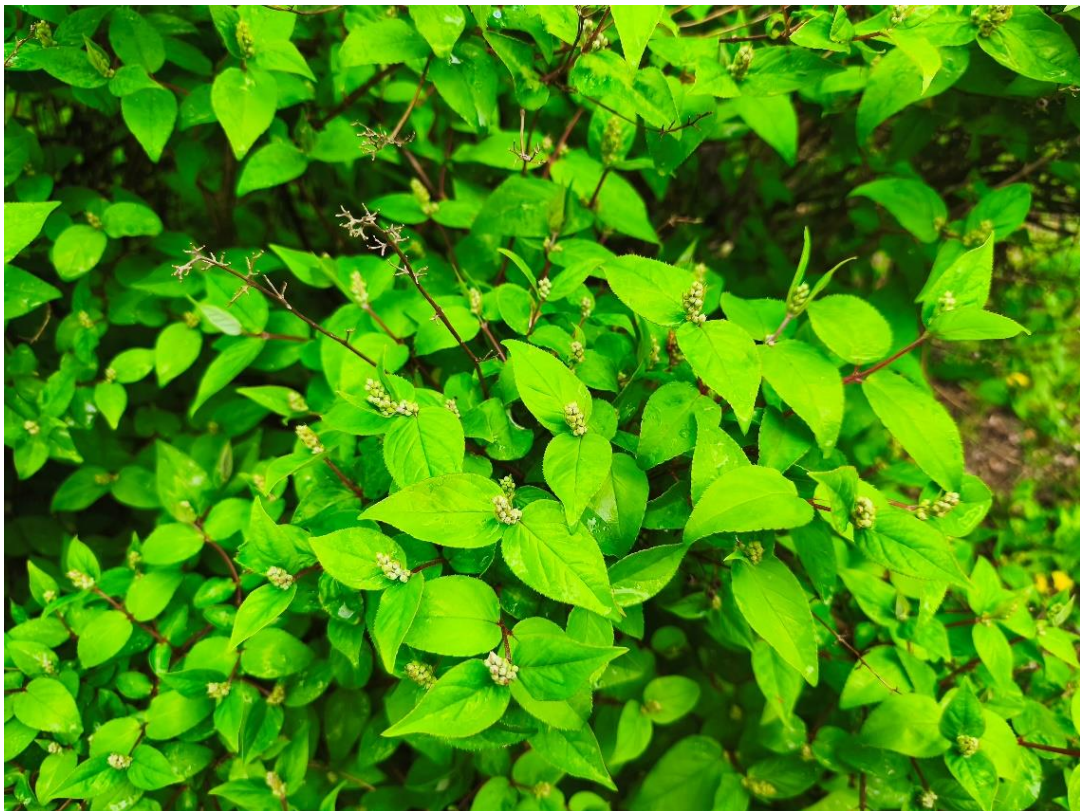
Kalinolistni pokalec ob Kamniški Bistrici. Foto: Andreja Papež Kristanc

Kalinolistni pokalec na Kolovcu. Foto: Andreja Papež Kristanc

Bambus ob Pšati pri Dragomlju. Foto: Andreja Papež Kristanc

Listi in cvetni popki dojčije pri Homcu. Foto: Andreja Papež Kristanc

Cvet navadne dojcije na Homškem hribu. Foto: Andreja Papež Kristanc

Več rastišč lovrikovca v naravnem okolju je na Sv. Trojici. Foto: Andreja Papež Kristanc

4. PRIKAZ OBMOČIJ POJAVLJANJA PREDNOSTNIH INVAZIVNIH TUJERODNIH RASTLIN NA NARAVOVARSTVENO POMEMBNIH OBMOČJIH

4.1 POPIS VRST ITV NA NARAVOVARSTVENO POMEMBNIH OBMOČJIH S KARTIRANJEM IN VNOSOM V INFORMACIJSKI SISTEM OBČINE DOMŽALE

V akcijskem načrtu smo popisali rastišča zgoraj navedenih prednostnih ITV pretežno **na območjih z naravovarstvenim statusom**, ki smo jih kartirali in vnesli v prostorski informacijski sistem občine Domžale (PISO). Kartirali smo tudi nekatera rastišča ITV izven naravovarstvenih statusov, ker vplivajo na zmanjšanje biotske raznovrstnosti npr. ob Kamniški Bistrici.

Z dopoljenim popisom v letu 2027 bomo popisali navadno barvilnico, ki je prisotna na območju občine Domžale na podlagi preteklih terenskih ogledov in po informacijah s terena, saj je popis potekal izven njene vegetacijske sezone.

Qr koda za vpogled podrobnejših lokacij ITV v PISO Občine Domžale

Popisana rastišča ITV so predstavljena v spodnji tabeli z imeni prisotnih ITV, z opisom njihovih rastišč, določili smo tudi ukrepe za odstranitev ITV in prioritete odstranjevanja z dvema kategorijama.

Tabela 1: Rastišča ITV na naravovarstveno pomembnih območjih:

	Ime rastišča ITV	Opis rastišča in stanje	Ukrepi	Prioriteta odstranjevanja ITV
1	Zlata rozga, žlezava nedotika in druge ITV	Rastišča ITV na obrežju dveh jezerc zahodno od Plastenke.	Rastline se populi pred cvetenjem vsaj tri leta zapored do izčrpanja rastišč. Rastline se odpelje kot zeleni odrez na industrijsko kompostiranje na deponijo ali se odloži na šture, peščene poti ali vejevje dvignjeno od tal, da se prepreči ponovno ukoreninjenje. Na rastiščih izvaja projektne akcije društvo Kreativni nomadi od leta 2025.	2
2	Japonski dresnik 01	Rastišče japonskega dresnika na vznožju iztekališča skakalnice ob Krumperški ulici.	Rastline vzdrževalec skakalnice občasno kosi in na ta način razširja rastišče. Rastlin naj se ne kosi z nitko, ker se jih tako razširja. Rastline se temeljito prekoplje in populi, nato se prekrije s črno PVC folijo za najmanj pet let. Rastišče se spremlja še več let in se populi morebitne nove rastline.	1
3	Zlata rozga 01	Rastišče zlate rozge na izteku nekdanjega smučišča ob Krumperški ulici	Rastline se populi pred cvetenjem vsaj tri leta zapored do izčrpanja rastišča. Rastline se odpelje kot zeleni odrez na industrijsko kompostiranje na deponijo ali se odloži na šture, peščene poti ali vejevje dvignjeno od tal, da se prepreči ponovno ukoreninjenje.	1
4	Zlata rozga 02	Rastišča zlate rozge na gozdnem robu ob Krumperški ulici zahodno od gradu Krumerk.	Rastline se populi pred cvetenjem vsaj tri leta zapored do izčrpanja rastišča. Rastline se odpelje kot zeleni odrez na	1

			industrijsko kompostiranje na deponijo ali se odloži na šture, peščene poti ali vejevje dvignjeno od tal, da se prepreči ponovno ukoreninjenje.	
5	Japonski dresnik 02	Rastišče japonskega dresnika ob Pšati v Dragomlju	V letu 2025 so prekopali in odstranili rastline ter rastišče delno prekrili s črno PVC folijo. Rastišče se spremlja in odstranjuje nove rastline pod prekritjem do izčrpanja. Rastline, ki jih še niso uspeli odstraniti v soseščini se odstrani z naslednjimi akcijami in se ga tudi prekrije. Rastišče se spremlja do izčrpanja rastlin najmanj 5 let. Na rastišču izvajajo projektne akcije taborniki.	2
6	Japonski dresnik 03	Rastišče japonskega dresnika na levem bregu pod Mlinarjevo brvjo pri Kamniški Bistrici v Radomljah.	V letu 2025 so prekopali in odstranili rastline ter rastišče delno prekrili. Rastišče se spremlja in odstranjuje nove rastline pod prekritjem do izčrpanja. Rastline, ki jih še niso uspeli odstraniti v soseščini se odstrani z naslednjimi akcijami in se ga tudi prekrije. Rastišče se spremlja do izčrpanja rastlin najmanj 5 let. Na rastišču izvaja projektne akcije Turistično društvo Radomlje.	2
7	Ambrozija 01	Rastišče ambrozije severozahodno od gostišča Bernardi na levem bregu Kamniške Bistrice na Viru.	Rastline se populi pred cvetenjem zaradi alergogenosti. rastline se odloži v rjave zabojnike za organske odpadke ali odpelje na komunalno deponijo v industrijsko kompostiranje.	1

			Rastišče se spremlja še nekaj let.	
8	Japonski dresnik 04	Japonski dresnik med Mlinarsko brvjo in mostom v Radomljah na desnem bregu Kamniške Bistrice	Rastline se temeljito prekoplje in populi. Odstranjene rastline se odpelje na komunalno deponijo v industrijsko kompostiranje. Na rastišču se izvaja te aktivnosti še nekaj let do izčrpanja.	1
9	Japonski dresnik 05		Rastline se temeljito prekoplje in populi. Odstranjene rastline se odpelje na komunalno deponijo v industrijsko kompostiranje. Na rastišču se izvaja te aktivnosti še nekaj let do izčrpanja. Predlagamo, da akcije izvaja vzdrževalec oz. upravljavec fitnes parka.	1
10	Žlezava nedotika in druge ITV	Rastišče med železniškim mostom v industrijski coni v Jaršah ter trgovskim kompleksom Lidl na desnem bregu Kamniške Bistrice.	Rastline se temeljito populi vsaj enkrat letno pred cvetenjem. Odstranjene rastline se odpelje na komunalno deponijo v industrijsko kompostiranje ali se jih odloži na varno zemljišče, kjer se ne bodo ukoreninile. Na rastišču se izvaja te aktivnosti še nekaj let do izčrpanja. Predlagamo, da se akcije odstranjevanja ITV izvede v okviru prireditve Pohod ob Kamniški Bistrici.	1
11	Žlezava nedotika in japonski dresnik	Rastišča med prvim blokom naselja Gaj do železniškega mostu na desnem bregu Kamniške Bistrice.	Rastline se temeljito populi vsaj enkrat letno pred cvetenjem. Odstranjene rastline se odpelje na komunalno deponijo v industrijsko kompostiranje ali se jih odloži na varno zemljišče, kjer se ne bodo ukoreninile. Na rastišču se izvaja te aktivnosti še nekaj let do izčrpanja.	1

			Predlagamo, da se akcije odstranjevanja ITV izvede v okviru prireditve Pohod ob Kamniški Bistrici.	
12	Pšata 2 - dresnik, ameriški javor, oljna bučka idr.	Rastišča so ob kamnitem mostu tik ob vodi, japonski/češki dresnik (cca 3x7m), pred in za dresnikom sta tudi 2 manjši drevesi ameriškega javorja, nekaj rastlin oljne bučke in žlezava nedotika, predvsem po levi strani brežine.	Priporočeno je zatiran japonskega dresnika je z elektriko in prekrivanje. Ameriški javor se poseka. Oljna bučka se populi, prav tako žlezava nedotika pred cvetenjem.	1
13	Pšata 3 -dresnik in 4 - žlezava nedotika	Rastišča japonskega dresnika (cca 3 x 15m) in žlezave nedotike na desnem bregu Pšate-	Priporočeno je zatiranje z elektriko ali prekrivanje. Žlezava nedotika se populi.	1
14	Pšata 5 - dresnik	Večje rastišče japonskega dresnika severno od naselja Pšata na desnem bregu (cca 150m ²), deloma slabo dostopno, verjetno tu Pšata poplavlja. Vmes sta prisotni tudi žlezava nedotika in oljna bučka.	Priporočeno je zatiranje z elektriko, kjer je možno, ostalo puljenje oz. preprečevanje širjenja na robovih in semenenja. Oljna bučka in žlezava nedotika se populita pred cvetenjem in plodenjem.	1
15	Pšata 6 - dresnik	Japonski dresnik (cca 20 x 5 m) ob betonski utrditvi na levem bregu Pšata severno od naselja Pšata.	Priporočeno je zatiranje z elektriko.	1
16	Pšata 6a - oljna bučka in dresnik	Posamične rastline oljne bučke ter zlata rozga na desnem bregu Pšate in na robu intenzivne kmetijske površine severno od naselja Pšata.	Puljenje pred cvetenjem.	1
17	Pšata 7 - zlata rozga	Posamične rastline zlata rozga na levem bregu Pšate na vzhodni strani naselja Pšata.	Priporočeno puljenje pred cvetenjem in izkopavanje, ker je rastlin še malo.	1
18	Pšata 8 - japonski dresnik	Rastišče japonskega dresnika (3m ²) na degradirani površini vzhodno od naselja Pšata.	Priporočeno odstranjevanje z elektriko.	1
19	Pšata 9 - dresnik	Rastišče japonskega dresnika ob kanalu cca 200 m ² , ob vodi in travniku vzhodno od naselja Pšata.	Odstranjevanje bo zahtevno, priporočeno z elektriko, prekrivanje in puljenje ob robu.	1
20	Pšata 10 - dresnik	Nekaj rastlin japonskega dresnika vzhodno od naselja Pšata na levem bregu.	Rastline se populi in odpelje na deponijo.	1
21	Pšata 11 - dresnik	Rastišče dresnika 50 m ² ob vodi na levem bregu in ob njivi na vzhodni strani naselja Pšata.	Priporočeno je odstranjevanje z elektriko, prekrivanje, puljenje po robovih.	1
22	Pšata 12 - dresnik	Rastišče dresnika veliko dresnik cca 50 m ² v okljuku Pšate na levem bregu na koncu vasi Pšata.	Priporočeno je odstranjevanje z elektriko, prekrivanje, puljenje po robovih.	1

23	Pšata 13 - dresnik	Nekaj rastlin v okljuku levega brega Pšate na koncu vasi Pšata.	Rastline se populi in odpelje na deponijo.	1
24	Pšata 14 - žlezava nedotika	Žlezava nedotika (10 m ²) v okljuku levega brega Pšate na koncu vasi Pšata na robu travnika.	Priporočeno je puljenje pred cvetenjem.	
25	Pšata 15 - dresnik	Rastišče dresnika (5 m ²) v okljuku levega brega Pšate na koncu vasi Pšata	Priporočeno je puljenje in preprečevanje širjenja.	1
26	Pšata 16 - žlezava nedotika	Rastišče žlezave nedotike (50 m ²) na koncu vasi Pšata v manjšem okljuku levega brega Pšate.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
27	Pšata 17 - zlata rozga	Orjaška zlata rozga (3 m ²) na levem bregu Pšate na vzhodnem koncu vasi Pšata.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
28	Pšata 18 - žlezava nedotika	Manjše rastišče žlezave nedotike na levem bregu Pšate na vzhodnem koncu vasi Pšata.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
29	Pšata 19 - dresnik	Rastišče dresnika (25 m ²) na desnem bregu Pšate na vzhodnem koncu vasi Pšata.	Priporočeno je zatiranje z elektriko, puljenje ali prekopavanje. Odstranjene rastline se odpelje na deponijo.	1
30	Pšata 20 - topinambur	Šopki najbrž topinamburja, tudi japonski dresnik (10 m ²) na levem bregu Pšate vzhodnega konca vasi Pšata.	Rastline se prekoplje z gomolji vred. Tudi dresnik se odstrani (elektrika, puljenje, prekopavanje). Vse odstranjene dele se odpelje na deponijo.	1
31	Pšata 21 - dresnik	Rastišče dresnika (30 x 1 m) ob vodi potoka Gobovška, na levem bregu.	Morebiti zatiranje z elektriko, če je varno.	1
32	Dragomelj 1 - bambus	Lovorikovec (1 grm) in bambus v zaraščanju 50 m ² ob potoku Gobovšku severno od povezovalne ceste med Dragomljem in Malo Loko.	Priporočen posek bambusa, izkop koreninskega dela in odvoz na deponijo.	1
33	Dragomelj 2 - žlezava nedotika	Žlezava nedotika sporadično in v skupinah ob potoku Gobovšku severno od povezovalne ceste med Dragomljem in Malo Loko.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
34	Dragomelj 3-kanadska zlata rozga	Kanadska zlata rozga (5m ²) severno od povezovalne ceste med Dragomljem in Malo Loko.	Rastline se izrivajo s koreninami pred cvetenjem.	1
35	Dragomelj 4 - žlezava nedotika	Gost sestoj žlezave nedotike v kotanji 20 m ² južno od piknik prostora Dragomelj.	Rastline se populijo pred cvetenjem.	1
36	Dragomelj 5 - orjaška zlata rozga	Orjaška zlata rozga (50m ²), na gosto, na levem bregu razbremenilnika Pšate zahodno od mostu v Dragomlju.	Pogosta košnja pred cvetenjem.	1
37	Dragomelj 6 - orjaška zlata rozga	Orjaška zlata rozga (15m ²), na gosto, na levem bregu razbremenilnika Pšate zahodno od mostu v Dragomlju.	Pogosta košnja pred cvetenjem.	1
38	Dragomelj 7 - japonski/češki dresnik	Japonski dresnik na desnem bregu Pšate severno od blokov (cca 100 m ²).	Priporoča se zatiranje z elektriko ali prekrivanje.	1
39	Dargomelj 8 – japonski dresnik	Gre za že popisano rastišče Japonski dresnik 02, kjer potekajo projektne akcije tabornikov.	Glej pod Japonski dresnik 02	2

40	Dragomelj 9 -zlata rozga	Zlata rozga (cca 5-10 m ²) ob Pšati zahodno od blokov v Dragomlju.	Rastline se populi in se izkoplje s koreninami vred.	1
41	Dragomelj 10, orjaška zlata rozga	Orjaška zlata rozga (5 m ²) ob Dobravščici, pritoku Pšate.	Rastline se odstrani s koreninami.	1
42	Dragomelj 11 - orjaška zlata rozga	Večje rastišče zlate rozge na intenzivnem travniku pod daljnovodom, ob Dobravščici, pritoku Pšate.	Pogosta košnja pred cvetenjem.	1
43	Dragomelj 12 - japonski dresnik	Japonski dresnik (cca 50 m) ob kolovozu desno proti Dragomlju, zahodno od Dragomlja.	Prekrivanje po odstranitvi s koreninami vred.	1
44	Prelog 2 - kalinolistni pokalec in dresnik	Večji grm pokalca in dresnik južno ob Preloški cesti v smeri proti mostu čez Kamniško Bistrico.	Rastline se odstrani s puljenjem in prekopavanjem pred semenenjem.	1
45	Ihan 2 - japonski dresnik	Japonski dresnik ob smreki jugozahodno od župnišča ob Pokopališki cesti veliko 3m ² .	Redno puljenje ali odstranitev z električno.	1
46	Ihan 1 - gojen bambus	Bambus gojen cca 20m ² ob Pokopališki cesti v naselju.	Rastišče se spremlja, da se ne razširja. Lastnika zemljišča se ozavešči z ukrepi za odstranitev.	2
47	Ihan 3 - enoletna suholetnica	Rastišče veliko okrog 20 m ² na travniku ob krožni poti v Ihanu zahodno od župnišča.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
48	Goričica pri Ihanu 1 - metuljnik, lovorikovec	Dva gojena grma metuljnika in lovorikovec na začetku naselja.	Rastišče se spremlja, da se ne širi v okolico in se seznanijo lastnika z ukrepi in navodili za odstranitev.	2
49	Goričica pri Ihanu 2 - zlata rozga	Okrog 4 m ² veliko rastišče na mokrišču ob cesti proti Brdu.	Rastline se populi, da se ne razširijo po mokrišču.	1
50	Homec - območje ITV	Na območju desnega kraka nekdanje mlinščice in na desnem bregu Kamniške Bistrice se pojavlja velika gostota in večje število več vrst ITV: kalinolistni pokalec, japonski dresnik, žlezava nedotika, topinambur, drobnocvetna nedotika, enoletna suholetnica, navadna dojcija, orjaška zlata rozga, peterolistna vinika, rumena srebrenka.	Na celotnem območju se rastline populi in odstrani z območja ter še več let spremlja. Predvsem po vodnogospodarskih delih mora Direkcija za vode ob vodotoku več let spremljati zemljišča in odstranjevati ITV!	1
50	Homški hrib 1 - navadna dojcija in druge ITV	Več grmov (cca 10) na gozdnem robu pri cerkvi	Posekati in odstraniti korenine sicer se bo razširila po gozdu. Vmes tudi enoletna suholetnica, pod parkiriščem na travniku tudi enoletna srebrenka in rdeč ringlo. Ozaveščiti vzdrževalca zelenih površin okrog cerkve z ukrepi in navodili za ravnanje z ITV.	1

51	Homški hrib 2 - žlezava nedotika, zlata rozga	Jugovzhodno ob poti pod cerkvijo sta rastišči žlezave nedotike (10m ²) in zlate rozge (6m ²).	Rastline pokositi ali populiti pred cvetenjem in ozavestiti vzdrževalca zelenih površin okrog cerkve.	1
52	Homški hrib 3 - robinija in enoletna suholetnica	Štiri manjša drevesa robinije in enoletna suholetnica (cca 2 m ²).	Drevesa se izpulijo z ekstraktogatorjem, ker so predebela za posekati in prekrije panje. Enoletno suholetnico se populi ali pokosi pred cvetenjem do izčrpanja rastišča. Ozavestiti vzdrževalca zelenih površin okrog cerkve.	1
53	Homški hrib 4 - žlezava nedotika in enoletna suholetnica	Severno od cerkve ob parkirišču je rastišče žlezave nedotike (5m ²) in enoletne suholetnice (3m ²).	Rastline se pokosi ali populi pred cvetenjem do izčrpanja rastišča. Ozavestiti je treba vzdrževalca zelenih površin okrog cerkve.	1
54	Črnelo 1 - suholetnica in žlezava nedotika	Rastišče žlezave nedotike (5m ²) in enoletne suholetnice ob poti vzhodno od ribnikov.	Rastline pokositi ali populiti pred cvetenjem do izčrpanja rastišča. ozavestiti upravljavca območja.	1
55	Črnelo 2 - dresnik, žlezava nedotika, zlata rozga	Ob poti med obema ribnikoma je rastišče več invazivnih vrst (cca 25m ²).	Zlata rozga in žlezava nedotika se populita ali pokosita do izčrpanja zaloga. dresnik se populi. vse rastline se odpelje na deponijo. Ozavestiti vzdrževalca okolice ribnikov.	1
56	Črnelo 3 – zlata rozga, enoletna suholetnica	Rastišče zlate rozge in enoletne suholetnice na večji, nekaj let izsekani površini.	Rastline odstraniti pred cvetenjem in pustiti, da se rastišče zaraste z gozdom. Preverjati drevesne vrste invazivk še nekaj let kot so pajesen, robinija in pavlonija.	1
57	Turnše 1a - več ITV	Rastišče enoletne suholetnice raztreseno na zaraščajoči jasi, 5m ² , sum na ameriško barvilnico (so šele klice), treba je preveriti rastišče konec maja, cela jasa, cca 100m ² , tudi manjše rastišče 1 m ² zlate rozge, margolana 2 grma, tudi sum na kovačnik ali japonsko kosteničevje. Preveriti v dopolnitvi akcijskega načrta v letu 2027.	Vse rastline izpuliti pred cvetenjem	1
58	Turnše 2a - zlata rozga	Rastišče zlate rozge med grmovjem (5m ²).	Populiti pred cvetenjem.	1

59	Turnše 3a - margolana	Več dreves okoli opuščene domačije, se pomlajujejo.	Posekati ali izrupati.	1
60	Turnše 4 - srebrna rumenka?	Rastišče srebrne rumenke, ob trsju, 5x1 m severovzhodno od naselja.	Populiti pred cvetenjem	1
61	Turnše 5 - navadna barvilnica in žlezava nedotika	Na okljukih Rovščice, levi breg, je rastišče barvilnice in žlezave nedotike (2m ²).	Rastline populiti pred cvetenjem. Na območju celotnega toka Rovščice preveriti za dodatna rastišča.	1
62	Turnše 6 - žlezava nedotika	Rastišče na barjanskem delu travnika, kar na gosto (20m ²), vmes tudi zlata rozga.	Pokositi ali populiti pred cvetenjem do izčrpanja rastišča.	1
63	Turnše 7 - zlata rozga	Manjše rastišče orjaške zlate rozge (2m ²) ob Rovščici jugovzhodno od ribnikov Črnelo, severno nad potjo, na levem bregu levega pritoka, tik ob vodi	Populiti pred cvetenjem.	1
64	Turnše 8 - srebrna rumenka?	Rastišče na odlagališču zelenega odreza.	Se populi pred cvetenje.	1
65	Dob - zlata rozga	Rastišče zlate rozge 2 m * 0,50 na kmetijskih površinah vzhodno od cerkve na bregu ob kolovozu	Se pokosi ali populi pred cvetenjem do izčrpanja rastišča.	1
66	Rovščica - veliko vrst ITV	Celoten vodotok je obremenjen z velikim številom in razširjenostjo ITV: prevladujeta obe vrsti zlate rozge, žlezava nedotika, prisotna je tudi enoletna suholetnica ter nekaj rastišč japonskega dresnika.	Košnja in puljenje rastlin pred cvetenjem do izčrpanja zalog. Odstranjene rastline japonskega dresnika se odpelje na deponijo.	1
67	Prelog - rastišča zlate rozge in dresnika	Zahodno od Ihana in vhodno od Kamniške Bistrice je na območju obvodnega gozda in travnikov večja gostota rastišč zlate rozge in japonskega dresnika, nekaj rastišč enoletne srebrenke.	Zlata rozga se pokosi pred cvetenjem do izčrpanja zalog, japonski dresnik se populi in odpelje na deponijo. Na nekaterih rastiščih, ki so v zasebni lasti svetujemo po odstranitvi prekritje.	1
68	Kamniška Bistrica med Prelogom in Ihanom - več ITV	Izjemna gostota ITV na obeh straneh Kamniške Bistrice ob kolesarski stezi (zaradi njene izvedbe, dovoz zemljin) kot so kalinolistni pokalec, japonski dresnik, zlata rozga, primerek ameriškega javorja, enoletna suholetnica.	Odstranitev rastlin z akcijami prednostno npr. ob organiziranem pohodu ob Kamniški Bistrici.	1
69	Kolovec 1a-6a - zlata rozga, rudbekija	Na območju se pojavljata deljenolistna rudbekija in orjaška zlata rozga posamično in v manjših skupinah, predvsem ob cesti na nasutih, na severnem delu tudi zlata rozga ob vodi. Tu in tam je tudi kakšna enoletna suholetnica..	Odstranjevanje s podzemnimi deli vred. Prioritetno območje, saj je invazivk tukaj še malo, je pa območje bogato z redkimi in ogroženimi vrstami - praprotjo perušo ter kranjsko buniko, prisotna je nizko barje.	1

70	Kolovec 1a	V zgornjem toku Rovščice je rastišče deljenolistne rudbekije 50 m ² (tudi neka zlatica je vmes) razpršeno po obeh straneh jase, pa enoletna suholetnica vmes po jasi, populiti, malo orjaške zlate rozge (posamični primerki).	Rastline se odstrani s puljenjem s podzemnimi deli pred cvetenjem.	1
71	Kolovec 6b	Navadna dojcija, ob levem bregu (cca 2m ²).	Populiti s koreninskim delom.	1
72	Kolovec 7a-8a, žlezava nedotika	Preveriti po strugi za žlezavo nedotiko, navadno barvilnico in deljenolistno rudbekijo. So še zelo mlade, a podobne kalice in je težko reči. Žlezava nedotika je precej gotovo dokaj gosto prisotna.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
73	Kolovec 9a - žlezava nedotika	Mlade rastline (100 m ²) zlate rozge ob gozdni cesti.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
74	Kolovec 10a - orjaška zlata rozga	Rastišče orjaške zlate rozge, 5m ² , nasproti peskokopa/kamnoloma ob cesti.	Rastline se odstrani s podzemnimi deli pred cvetenjem.	1
75	Rova 1 - japonski dresnik	Deset šopov jap. dresnika (1 do 10 m ²); zlata rozga (3 * 10 m * 1 m) severovzhodno od vasi na desni strani Kolovške ceste.	Dresnik se odstrani z elektriko, zlata rozga se populi pred cvetenjem.	1
76	Rova 2 in 3 - kalinolistni pokalec, rozga, enoletna suholetnica	Rova 3 - kalinolistni pokalec na gosto in enoletna suholetnica (100 m ²), Rova 2 - zlata rozga (100 m * 5 m) ob Kolovški cesti.	Odstraniti s puljenjem in prekopavanjem pred cvetenjem in semenjem.	1
77	Rova 4 - deljenolistna rudbekija	Rastišče deljenolistne rudbekije (1 šopek 0,5 m ²) ob Kolovški cesti.	odstr. s podzemnimi deli vred	1
78	Rova 5 in 6 - navadna dojcija	Dojcija desno ob cesti med cesto in potokom, podivjana in gojena, severovzhodno od naselja Kolovec.	Odstraniti s koreninskim delom pred semenjem.	1
79	Rova 8 - orjaška zlata rozga	Rastišče orjaške zlate rozge ob črpališču za vodo Kolovec (2 m * 1 m).	Odstraniti s koreninami pred cvetenjem.	1
80	Rova 9 - kalinolistni pokalec	Kalinolistni pokalec v bližini vodnega črpališča v dolini Kolovec.	Rastline se izpuli s koreninam.	1
81	Rova 10-12 - orjaška zlata rozga	Rova 10 – orjaška zlata rozga 50 m pred hišo z ograjo; 4 m * 2 m, Rova 11 ne obstaja, Rova 12 - 40 m od hiše z ograjo orj. zlata rozga, Rova 13 - orj. zlata rozga 20 m pred hišo z ograjo na obeh straneh poti in na križišču pred mostom v dolini Kolovec	Rastline se populi pred cvetenjem	1
82	Rova 14 - žlezava nedotika	Žlezava nedotika ob piknik prostoru 7 m * 1,5 m v dolini Kolovec.	Rastline se populi 2 x letno.	1
83	Rova 15 - orjaška zlata rozga	Ob piknik prostoru vzdolž cele desne ograje raste orjaška zlata rozga v dolini Kolovec.	Redno se kosi pred cvetenjem.	1
84	Rova 16 - deljenolistna rudbekija	Ob piknik prostoru zunaj ograje ob jezeru raste rudbekija 18 * 1m	Rastline se populi s koreninami pred cvetenjem.	1
85	Rova 17 - deljenolistna rudbekija	Ob potoku Rovščica na desni strani rastejo 4 šopki rudbekije.	Rastline se populi s koreninami pred cvetenjem.	1

86	Rova 18 - žlezava nedotika	Rastišče žlezava nedotika (1 * 1 m) na okljuku ob organskem odpadku.	Rastline se populi s koreninami pred cvetenjem.	1
87	Rova 19-23 - žlezava nedotika, orjaška zlata rozga	Rastišča žlezave nedotike in orjaške zlata rozge vzhodno od Kolovške ceste v spodnjem delu doline ob potoku Rovščica: Rova 19 - 3. okljuk ob potoku žlezava nedotika in orjaška zlata rozga (15 m * 1 m), Rova 19 - 4. okljuk žlezava nedotika (6 m * 1 m), Rova 20 - na desnem bregu nasproti opazovalnice žlezava nedotika (2 m * 1 m), Rova 21 - 5. okljuk na desni strani zlata rozga (15 m * 1m) in žlezava nedotika(4 m * 1 m), Rova 22 - na ovinku ob cesti in sotočju s kanalom žlezava nedotika (3 m * 1 m), Rova 23 - desno od ceste ob desnem potoku ob mostu žlezava nedotika (3 m * 2 m).	Rastline se populi s koreninami pred cvetenjem.	1
88	Rova 24 - japonski dresnik	Japonski dresnik 10 m od mosta čez Rovščico naprej, v spodnjem delu doline Kolovec, le 1 rastlina.	Rastlino je treba izrjavati s korenino!	1
89	Hujski potok - japonski dresnik in žlezava nedotik	Rastišči ob Hujskem potoku južno od Doba (2m * 20 m) z obeh strani japonski dresnik in žlezava nedotika (20 m * 1 m.=	Rastline se zatira z električno ali se jih populi ter prekoplje ter odpelje na deponijo.	1
90	Sv. Trojica 1 - navadna dojcija, lovorikovca	Rastišče na Sv. Trojici med hišnima številka 51 in 49. En primerek dojcije in enoletna suholetnica po bankinah ob cesti in v gozdičku 1 primerek lovorikovca.	Rastline se odstrani, prekoplje, izruva , populi pred cvetenjem.	1
91	Sv Trojica 2 - metuljnik	Trije primerki metuljnika izven naselja (severovzhodno od hišne številke 51).	Rastline se izruvajo s koreninami!	1
92	Sv. Trojica 3 - lovorikovca	Mladi primerki lovorikovca izven naselja (severozahodno od hišne številke 49).	Rastlina se izruva s korenino!	1
93	Sv. Trojica 4 - lovorikovca	Okrog šest lovorikovcev po strmini navzdol iz naselja Sv. Trojica v gozdičku na desni strani ceste (jugozahodno od hišne številke 83).	Rastline se izruvajo s korenino!	1
94	Sv. Trojica 5 - metuljnik, dresnik	Rastišče na Sv. Trojici v gozdičku nasproti hišne številke 88a: ena rastlina dresnika (je bilo domačinki rečeno, naj ga čimprej odstranijo, ker je bil samo en poganjek), 1 šopek enoletne srebrenke in 2 primerka metuljnika.	Rastline se izruvajo s koreninami!	1
95	Sv. Trojica 6 - enoletna suholetnica	Rastišče enoletne suholetnice na Sv. Trojici ob cesti (cca 10 m ²) zahodno od hišne številke 94.	Rastline se populi pred cvetenjem.	1
96	Sv. Trojica 7 - dojciji podoben grm?	Dojciji podoben gojen grm, ob razširitvi ceste nasproti hišne številke 95.	Grm se izpuli, v kolikor gre za dojcijo.	1
97	Mala Loka - japonski dresnik	Nova in potencialna rastišča na desnem bregu Kamniške Bistrice med Malo Loko in Biščami na novo urejenem protipoplavnem območju. Rastline so bile po pripovedovanju domačinov	Rastline se populi in prekoplje s koreninami dokler so še mlade in se jih odpelje na deponijo.	1

		pripravljane z zemljinami za protipoplavne ureditve.		
--	--	--	--	--

Opomba: številka 1 (rdeča barva) – rastišča ITV, ki so predvidena za prednostno odstranjevanje, 2 (rumena barva) – rastišča ITV, kjer že potekajo projektne akcije odstranjevanja ali so že potekale ali so na zasebnih vrtovih ali zelenicah (seznanjeni se lastnika ukrepi za ITV).

4.2 DOLOČITEV PRIORITET

V akcijskem načrtu smo razdelili rastišča po dveh prioritetah in sicer na prioriteto številka 1 (rdeča barva v Tabeli 1) in prioriteto številka 2 (rumena barva v Tabeli 1).

Med prioriteto številka 1 so se uvrstila rastišča, kjer še ne potekajo projektne akcije, vendar bi bilo treba začeti z ukrepi odstranjevanja prednostno oziroma takoj, da se rastline ne bodo razširile na nova rastišča.

Prioriteta številka 1:

- Rastišča ITV **ob Pšati**, med Dragomljem in Pšato. Zelo kritično je območje naselja Pšata, kjer je prisotno več različnih ITV (japonski dresnik, zlata rozga, žlezava nedotika oljna bučka, enoletna suholetnica, bambus);
- Območje **Homškega hriba ter obvodnega sveta ob Kamniški Bistrici v Homcu**. Tu je največje število različnih ITV (navadna dojcija, robinija, enoletna suholetnica, kalinolistni pokalec, japonski dresnik, žlezava nedotika, topinambur, drobnocvetna nedotika, enoletna suholetnica, orjaška zlata rozga, peterolistna vinika, rumena srebrenka);
- Območje **med ribniki Črnelo, Rovo in Turnšami ob Rovščici** (zlata rozga, japonski dresnik, žlezava nedotika, deljenolistna rudbekija, navadna barvilnica);
- Območje **zgornjega toka Rovščice in doline Kolovec** (deljenolistna rudbekija, zlata rozga, žlezava nedotika, navadna dojcija, kalinolistni pokalec, japonski dresnik);
- Območje med odsekom **Kamniške Bistrice pri Prelogu** na obeh straneh kolesarske steze ter območje **med Prelogom Ihanom in Goričico** (kalinolistni pokalec, japonski dresnik, zlata rozga, bambus);
- Več novejših rastišč japonskega dresnika na **desnem bregu Kamniške Bistrice med Malo Loko in Biščami**, kjer so ITV prinesli ob gradbenih delih protipoplavnih ureditev (tu ga je smiselno odstraniti prednostno, nanj so opozorili krajani, ki se bodo morebiti organizirali in priključili prostovoljnimi akcijam »posvoji invazivko«);
- Več še obvladljivih rastišč ITV je na območju **Sv. Trojice** (japonski dresnik, lovorikovec, metuljnik).

Predlagamo, da se nemudoma seznanijo in ozavešijo lastniki in upravljavci zemljišč z rastišči ITV, ukrepi in navodili za njihovo odstranjevanje.

Prioriteta številka 2:

Gre za rastišča ITV, kjer že potekajo projektne aktivnosti ali se nadaljujejo v času trajanja projekta do konca leta 2027. Sem sodijo rastišča:

- Rastišče japonskega dresnika **ob Mlinarski brvi na levem bregu Kamniške Bistrice**, ki ga odstranjuje TD Radomlje s puljenjem, prekopavanjem in prekritjem z različnimi vrstami prekritij (črna folija, bela ponjava), kjer testirajo, katero prekritje je najbolj ustrezno;
- Rastišče japonskega dresnika **v Dragomlju ob Pšati**, ki ga odstranjujejo taborniki s puljenjem, prekopavanjem z orodjem in prekritjem s PVC črno folijo;
- Rastišča zlate rozge in žlezave nedotike **ob ribniku pri Plastenki v Rovi**, kjer ITV odstranjuje Kreativni nomadi.

- V tabeli smo med prioriteto 2 uvrstili še nekatera rastišča ITV na zasebnih vrtovih in zelenicah (metuljnik, lovorikovec).

Rastišča ITV bomo na terenu še spremljali in ob zaključku projekta akcijski načrt v letu 2027 novelirali z novimi rastišči ITV ter ponovno določili prioritete za ukrepanje na terenu z namenom izboljšanja biotske raznovrstnosti predvsem na območjih z naravovarstvenim statusom.

5. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE PREDNOSTNIH INVAZIVNIH IN TUJERODNIH RASTLIN

5.1. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE JAPONSKEGA DRESNIKA

Najbolj pomembno je, da začnemo odstranjevati mlade rastline z ročnim puljenjem in ko je le teh še malo. Ker se razmnožuje vegetativno, torej požene iz vseh rastlinskih delov, je zelo pomembno, da smo temeljiti in da odstranimo vse dele rastline z rastišča z zemljo vred.

Odlaganje korenin in stebel rastlin med biološke odpadke se je izkazalo za ustrezno! Po strokovnih spoznanjih je industrijsko kompostiranje, kjer temperature presežejo 55 stopinj za japonski dresnik ustrezno, ker korenike in stebela pri tej temperaturi propadejo. Odstranjenih rastlin pa ne odlagamo na domači kompost, nikakor pa ne na gozdne robove, na obrežja niti v struge potokov, ker ga tako razširjamo. **Pozor: Za novo rastlino je dovolj 1 g odvržene odstranjene rastline!!!**

Odstranjevanje japonskega dresnika je dolgotrajno, sploh, če rastline nismo odstranili v celoti, če so se nam npr. korenike zatrgale. Tako kot plevel na vrtu je japonski dresnik absolutni zmagovalec in izpodrine lahko avtohtone rastlinske vrste v okolici, če ga ne odstranimo. Njegova rast je izjemno hitra, lahko požene do 15 cm dnevno, izpodriva druge vrste in si na ta način širi svoje rastišče. Zato je treba vztrajati in ga odstranjevati **vsaj na dva do tri tedne in kar nekaj let**. V kolikor so rastline že nekaj let stare in grmovne rasti, je odstranjevanje treba izvajati še bolj temeljito s puljenjem in s prekopavanjem korenin v največji možni meri z vrtnim orodjem. Odstranjene zemlje ne prenašamo iz rastišča na drug arstišča, ker ga na tak način razširjamo. Pri večjih rastlinah se moramo zavedati, da so naša prizadevanja še dolgotrajnejša, saj njegove korenike segajo lahko od 5 do 7 m v globino, kar je nemogoče prekopati.

Če odstranjevanje ponavljamo dovolj dolgo in poganjke redno (na 14 dni) odstranjujemo, bomo sčasoma oslabili rastline, ker se bodo zaloge rezervnih snovi v podzemnih delih izčrpale. Vendar pa to pomeni večletno redno ukvarjanje s sestojem, preden lahko pričakujemo rezultat. Odvisno od naše vztrajnosti in pogostosti akcij.

Zastiranje s črno gradbeno folijo odporno proti UV žarkom, ki mora biti večja od sestoja dresnika (tako da vsaj 1 meter sega prek njegovih robov), je smiselno le, če predhodno odstranimo vse nadzemne poganjke ter čim več podzemnih. Po izkušnjah Zavoda RS za varstvo narave, folijo po 5 letih lahko odstranimo. Priporočeno je spremljanje rastišča in takojšnja odstranitev morebitnih poganjkov.

Še bolj uspešna se je izkazala metoda prekrivanja s filcem, ki so jo uporabili na več rastiščih v Triglavskem narodnem parku. V treh letih so japonski dresnik izčrpali. Po odstranitvi folije so posejali ajdo.

Kot uspešna metoda se je izkazala tudi paša koz in ovc na mladih rastlinah, če s pašo vztrajamo čez celo vegetacijsko sezono. Po 2 do 3 letih naj bi se japonski dresnik izčrpal.

V kolikor ga pokosimo s kosilnico z nitko, ga tudi nehote razmečemo naokoli in znova požene iz pokošenih delov rastlin. **Zato košnja z nitko ne pride v poštev!** Bolj primerna je košnja s klinami, pod pogojem da vse odstranjene rastline pobereмо in jih odpeljemo na deponijo, kjer je urejeno industrijsko kompostiranje. V poštev pridejo še druge kosilnice, predvsem tiste za košnjo na zelenicah, ki sproti pobirajo pokošen material v posodo na praznjenje. Nato se ta material odda v industrijsko kompostiranje. Npr. v primeru vzdrževanja obcestnega pasu žal ne gre drugače, ker so tam rastline že tako na široko in linijsko razraščene, da jih ni možno obvladati drugače. Vendar ta način se ne prispeva

k trajnemu odstranjevanju, prav nasprotno. Takoj po košnji bi morali pokošene površine mehansko ali strojno prekopati, da bi odstranili korenike in ta ukrep ponavljati na 2 do 3 tedne, to je cca 12x na leto ter nekaj desetletij, da bi rastline popolnoma oslabele ali pa kombinirati s prekrivanjem z gradbeno folijo ali pa mlade rastline zatirati z elektriko. V primeru strojnega odstranjevanja je treba orodje, naprave ter stroje, npr. kolesa in gosenice, dobro očistiti, izprati z vodo, sicer odstranjene dele rastline prepeljemo drugam. To je najbolj pogost način razširjanja. Na kolesnicah, gosenicah strojev, ga nehote raznesejo npr. iz peskokopov ali kamnolomov, kjer je prisoten, na območja gradbenih posegov in na vodotoke v primeru vodnogospodarskih ureditev, kar se je zgodilo na primeru protipoplavnih ukrepov ob Kamniški Bistrici.

Pri odstranjevanju japonskega dresnika je ključnega pomena pogosto in redno večletno vztrajno odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov ter ustrezno ravnanje z odstranjenimi deli rastlin in z zemljinjo. Na manjših rastiščih je ključ za uspešnost zgodnje prepoznavanje rastlin in hitro ukrepanje. Na večjih rastiščih pa je rešitev v sodelovanju na vseh ravneh in v skupinskem pristopu.

Tudi postopno odstranjevanje japonskega dresnika s puljenjem nadzemnih in prekopavanjem podzemnih delov od rastišča do rastišča se je izkazalo kot uspešno. Bolje se je odločiti za manjša rastišča in na tistih redno odstranjevati rastline od spomladi, ko so rastline še mlade, na 2 do 3 tedne do konca poletja. Po 3 letih bo bistven upad na rastišču in lahko dodamo novega, na prvem pa vztrajati še kakšno leto ali dve. Po desetih letih se rastline izčrpajo. Rastišče se preveri še enkrat letno. Izjemno uspešna se je izkazala metoda posvojitve rastišča, kjer društva kot skrbniki manjšega omejenega rastišča japonskega dresnika, odstranjujejo rastline 3-krat na leto s puljenjem in prekopavanjem. Zato smo to metodo privzeli kot projektno metodo v LAS Posvoji invazivko.

Uspešna se je izkazala tudi metoda s prekrivanjem s PVC folijo na večjih rastiščih. Pred prekritjem se z gradbeno mehanizacijo strojno prekoplje nadzemne in podzemne dele rastlin ter odstranjene rastline z zemljinami vred odpelje na komunalno deponijo, kjer gre ves material v industrijsko kompostiranje. Nato se rastišče vsaj 1 m stran od odstranjenih rastlin dresnika prekrije s črno PVC folijo. Posamezne rastline še poženejo, vendar se jih takoj odstrani (izpuli ali prekoplje s koreninami). Rastišče se spremlja vsaj 5 let. Ko je popolnoma izčrpano, se folijo odstrani in se zasadi z domorodnimi rastlinami, zaseje z ajdo ali se zatravi (odvisno od namenske rabe zemljišča).

Primer delnega prekritja rastišča japonskega dresnika pri Dragomlju s črno PVC folijo. Foto: Mojca Kočar

Pri japonskem dresniku je ključno zgodnje odkrivanje in takojšen odziv. Če se na neki lokaciji pojavi na novo, le nekaj osamljenih rastlin, ga je treba nemudoma populiti, spremljati rastišče in sproti

odstranjevati nove poganjke. S tem preprečimo razvoj obsežnega koreninskega sistema in z enostavnim sprotnim puljenjem posameznih poganjkov po dveh letih rastlino lahko trajno odstranimo.

Uspešno se je izkazalo tudi zatiranje japonskega dresnika z napravo za stresanje z elektriko. V letošnjem letu bomo s to metodo pričeli tudi v projektu. Na izbranih rastiščih bomo na tri tedne v vegetacijski sezoni od pomladi do jeseni tretirali mlade rastline z električnim tokom z usposobljenim izvajalcem.

5.2. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE ŽLEZAVE NEDOTIKE

Cele rastline izpulimo še pred cvetenjem. V tem času ni nevarnosti, da bi nehote razsejali semena. Večje sestoje lahko pred cvetenjem tudi pokosimo, a je treba košnjo zaradi obraščanja rastlin večkrat ponoviti.

Pred cvetenjem izruvane rastline lahko kompostiramo v domačem kompostniku ali na mestu odstranjevanja v naravi. Med organske odpadke, ki gredo v kompostarne, lahko odlagamo tudi cvetoče in semeneče rastline, le paziti moramo, da semen ne raztrosimo med transportom. Semena ne preživijo industrijskega kompostiranja. Žlezava nedotika je vključena na seznam invazivnih tujerodnih vrst Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Ukrep puljenja rastlin pred cvetenjem naj se izvaja enkrat letno (konec julija, začetek avgusta) vsaj tri leta zapored dokler se zaloga semen v tleh ne izčrpa. Mlade odstranjene rastline se odlagajo na rastišču na šture, na dračje, na vejevje, kjer se posušijo (dvignjene od tal, da se ponovno ne ukoreninijo). Ker je nedotika enoletnica, se rastlina ne izčrpa, saj po naravni poti vsako jesen cela rastlina propade, semena pa nadaljujejo rod. Ker so praviloma kaljiva do 18 mesecev, sem in tja manjši delež do 3 leta, je treba le preprečiti razvoj semen in rastišča še nekaj let spremljati.

5.3. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE ZLATE ROZGE

Posamične rastline lahko ročno izkoplremo in pri tem pazimo, da odstranimo vse podzemne dele, ali jih populimo. Širjenje manjših sestojev lahko omejimo s košnjo ali odstranjevanjem rastlin (s puljenjem s koreniki vred) še pred cvetenjem. S tem preprečimo vnašanje novih semen v talno zalogo semen in s tem kalitev novih rastlin. S pogosto košnjo sčasoma izčrpamo zaloge hranil v korenikah in rastline počasi propadejo. Različni viri navajajo, da košnja ali mulčenje dvakrat letno pred cvetenjem (maja in avgusta) več let zapored lahko zmanjša sestoj zlate rozge. Priporočljivo je puljenje 2x letno ali košnja 4x letno, da preprečimo širjenje na nova rastišča.

Ko je rastlin malo, mlade rastline pred cvetenjem lahko odložimo na šture, odlagamo na gozdne ceste ali zatikamo za vejevje, da se posušijo (dvignjene od tal, da se ponovno ne ukoreninijo). V primeru, ko je rastlin več, jih odpeljemo v rjave zabojnike za organske odpadke ali odpeljemo na deponijo v kompostiranje. Cvetoče rastline pa je treba oddati v sežig ali kompostarno, saj pri industrijskem kompostiranju semena in korenike propadejo. Sušenje ne zadošča, saj se na posameznih cvetočih poganjkih semena do konca razvijejo in razširjajo v okolico. V sežig ali kompostarno je treba oddati tudi izkopane podzemne dele, da se ponovno ne ukoreninijo.

Kot uspešna metoda na prostovoljnih akcijah se je izkazalo puljenje mladih rastlin pred cvetenjem 3x letno od maja do avgusta ali v začetku septembra vsaj 3 leta. Uspešno je tudi mulčenje in strojna košnja večjih površin 1x do 2x letno pred cvetenjem dokler se rastlin ne izčrpa.

Kam z odstranjenimi rastlinami: Če rastline odstranimo pred cvetenjem, jih lahko posušimo in kompostiramo. Cvetoče in plodeče rastline je treba oddati v sežig.

5.4. UKREPI IN NAVODILA ZA ODSTRANJEVANJE NAVADNE BARVILNICE

- Rastline navadne barvilnice zaradi strupenosti odstranjujemo z gumijastimi zaščitnimi rokavicami, da rastlinski sok ne pride v stik s kožo. Ob stiku kože z rastlinskim sokom prizadeto mesto takoj izdatno speremo z vodo. Plodovi so zelo strupeni in jih ne smemo zaužiti.
- Če smo odkrili še majhne mlade rastline v začetku rasti in te rastejo na gosto, jih odstranimo z vrtno grebljico.
- Če so rastline že večje, pulimo cele rastline s korenem vred. Če koren ob puljenju ostane v zemlji, zadostuje udarec z rovnico, da odsekamo zgornji debeli del korena s poganjki prihodnjega leta. Lahko uporabimo tudi lopato ali nož. Lopato zasadimo v zemljo v oddaljenosti 5-6 cm od rastline pod kotom 45 stopinj in odrežemo vrhnji del korenine, na katerem se nahajajo vsi brsti. Preostali del korenine v zemlji propade. Rastlina ponovno odžene samo v primeru, da je bila slabo odrezana.
- Odstranjene rastline se odloži na drevesne šture, zatakne med veje drevja tako, da se s koreninami ne dotikajo tal in da se ponovno ne ukoreninijo. Pomembno je, da se odstrani rastlina z zgornjim delom korena, da ne požene ponovno. Priporočljivo je rastline odstraniti pred cvetenjem in plodenjem.
- V primeru goste zarasti rastline od julija do avgusta lahko tudi pokosimo tik pred cvetenjem in ko še nimajo oblikovanih plodov. Zaradi izredno velikega razvoja semen je treba preprečiti produkcijo novih semen in tako se začne zaloga semen v zemlji izčrpavati. Če rastline ponovno odženejo, je treba košnjo ponoviti. Stebla režemo čim nižje pri tleh. Na tak način preprečimo nastajanje plodov, zorenje novih semen in posledično postopoma zmanjšujemo zalogo semen v tleh. S to metodo ne zmanjšamo števila rastlin, ampak preprečujemo širjenje.
- Če rastlin nismo uspeli pravočasno pokositi v času cvetenja, je treba v primeru plodenja plodove, tudi zelene, obrati preden dozori. Odstrani se plodove in socvetja, da jih ne raznašajo ptice. Če jih pustimo na odstranjeni rastlini v naravi, rastejo le-ti naprej in ptice se hranijo z njimi in jih raznašajo!
- Cvetove in plodove se odlaga v rjave zabojnike za organske odpadke, ker se z industrijskim kompostiranjem pri temperaturah nad 55°C seme uniči.
- Po odstranjevanju rastlin je treba orodje očistiti in prav tako gozdarsko mehanizacijo, da nehote ne raznašamo semen.
- Puljenje rastlin je najbolj uspešna metoda, s katero popolnoma uničimo celotno rastlino. Košnja le za nekaj časa odloži puljenje rastlin. Rastišča, kjer je navadna barvilnica prisotna, je več let treba spremljati, da pravočasno odkrijemo ponovno ali na novo odgnale rastline.
- Puljenje in košnjo je treba opravljati več let zapored, in sicer toliko časa, da se izčrpajo korenine in zaloga semen v tleh.
- Zelo pomembno je, da z odstranjevanjem cvetov in soplodij preprečimo nastajanje novih semen. Če preprečimo njihovo nastajanje in raznašanje, bomo z odstranjevanjem mladih, na novo vzkaljenih rastlin počasi izčrpali že obstoječo zalogo semen v tleh.

- Z obhodom po rastiščih v septembru in še v oktobru (v primeru tople jeseni tudi še novembra) odstranimo mlade rastline, ki so vzkalile čez poletje. Tako prihranimo veliko časa za odstranjevanje v prihodnjem letu, saj je puljenje majhnih rastlin lažje in uspešnejše.
- Čim hitreje ukrepamo na rastišču, manj sredstev in časa bo potrebno za njeno obvladovanje.
- Priporočljivo je, da vsaj 3-krat letno od konca junija do začetka novembra nekaj let zapored preverimo znana rastišča navadne barvilnice, da se rastline prekomerno ne razrastejo in da jih odstranimo pred cvetenjem. Če pa jih spregledamo in plodijo, jim pa najprej odstranimo plodove, nato pa spulimo še celo rastlino s koreninami vred. Velike rastline se rade zatrgajo, zato jim skušamo z nožem ali z rovnico odrezati 5 do 6 cm korenine. Ta zadnja metoda se je izkazala uspešna na naših projektnih akcijah.

6. SKLEP

Z akcijskim načrtom smo v prostorski podlagi občinskega prostorskega načrta (PISO) evidentirali in popisali rastišča ITV pretežno na območjih z naravovarstvenim statusom in določili ukrepe ter navodila za njihovo odstranjevanje. Akcijski načrt bo dopolnjen pred iztekom LAS projekta v naslednjem letu, ko bomo popisali še nova rastišča ITV (npr. navadne barvilnice) ter tudi ovrednotili uspešnost akcij »posvoji invazivko«. Z organiziranimi akcijami z društvi se krepi zavest lokalnega prebivalstva o nujnosti ohranjanja narave oz. ohranjanja biotske raznovrstnosti za preživetje človeka. Načrt je lahko hkrati podlaga za spremljanje stanja okolja v Občini Domžale in ustrezna podlaga za pridobivanje EU sredstev za ohranjanje narave.

Z organiziranim in sistematičnim projektnim pristopom odstranjevanja ITV z društvi se omejuje ali celo izčrpajo rastišča ITV, v kolikor rastline odstranimo hitro in ko jih je še malo (pristop ZOHO: zgodnje obveščanje in hitro odzivanje). V akcijskem načrtu smo določili prioritete, katere ITV odstranjujemo prednostno, glede na to, kje so projektne akcije že potekale v letu 2025 in se nadaljujejo v letošnjem letu ter kje bi jih bilo treba prednostno načrtovati v prihodnje.

Akcijski načrt je dostopen in prikazan v prostorskem sistemu PISO občinskega prostorskega načrta kot sloj z opisi rastišč z ukrepi, navodili in prioritetami, ki so navedene v zgornji tabeli (Tabela 1). Zato v vsebinskem delu tega načrta nismo prikazali lokacij rastišč ITV podrobneje grafično, ampak le s pregledno karto lokacij (Karta 1).

Z izkušnjami na lokalnem nivoju lahko pomembno prispevamo k sodelovanju na regionalnem in državnem nivoju s povezovanjem različnih inštitucij pri prijavljanju in oblikovanju skupnih projektov s ciljem preprečevanja širjenja in zmanjšanja vnosa ITV v okolje kot tudi s skupnim ozaveščanjem različnih javnosti in spodbujanjem medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja (otroci, mladina, študenti, društva, podjetja, sektorji itd.).

7. VIRI IN LITERATURA

- <https://www.tujerodne-vrste.info/vrste/zlezava-nedotika/>;
- <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/varstvo-okolja/invazivne-tujerodne-vrste/invazivne-tujerodne-rastline/orjaska-in-kanadska-zlata-rozga/>, 2020;
- <http://www.ljubljanskobarje.si/aktualne-novice/nova-brosura-o-invazivnih-tujerodnih-vrstah-na-ljubljanskem-barju>, 2016;
- <https://www.invazivke.si/dat/prirocnik.pdf>, 2017;
- <http://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/101-invazivne-rastline-v-kmetijski-krajini/file>, Sonja Rozman, 2016;
- http://www.karavanke.eu/resources/files/pdf/Porocila_studije_strategije/Porocilo_Lepi_coveljc_1.pdf, Andreja Slameršek, 2010
- <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/varstvo-okolja/invazivne-tujerodne-vrste/invazivne-tujerodne-rastline/orjaska-in-kanadska-zlata-rozga/>
- <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/varstvo-okolja/invazivne-tujerodne-vrste/invazivne-tujerodne-rastline/zlezava-nedotika/>
- Stare Marija, Navadna barvilnica – invazivna tujerodna rastlina, problematična za obnovo gozdov, Gozdarski vestnik, 76/2018, št. 2;
- Ogris N. 2020. Spletna aplikacija Invazivke : različica 3.3. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije. <https://www.invazivke.si>;
- <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/varstvo-okolja/invazivne-tujerodne-vrste/invazivne-tujerodne-rastline/pelinolistna-zvrklja-ambrozija/>;
- <https://www.gozd-les.com/slovenski-gozdovi/gozdna-drevesa/robinija>;
- https://www.tujerodne-vrste.info/wp-content/uploads/2019/11/LIFE-ARTEMIS_terenski_prirocnik_druga_dopolnjena_izdaja.pdf;
- https://www.skocjanski-zatok.org/wp-content/uploads/2021/03/Porocilo_SPS_2020_rastline.pdf;
- Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, UL L 317, 04.11.2014, str. 35-55,
- Pregledna karta rastišč navadne barvilnice v okolici Jabel pridobljena s strani ZRSVN, izdelana 2021,
- https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivne-vrste/strokovne_podlage_poti_vnosta.PDF,
- https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivne-vrste/Prednostne_poti_vnosa_ITV_dopolnitev_2024.pdf,
- Akcijski načrt za obravnavanje prednostnih poti vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo (2022 – 2027), MOP, maj 2022, URL:https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivnevrste/akcijski_nacrt_obravnavanje_prednostnih_poti_vnosa_2022_2027.pdf (citirano: 1. 8. 2023),
- https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivne-vrste/IASUredba_Splosno.pdf,
- Seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo (posodobljen 7. 8. 2025)https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivne-vrste/IASUredba_Vrste.pdf